

Hur man börjar med kalligrafi

Utan kalligrafi (skönskrift) skulle en skrolla inte vara något annat än några förbryllande bilder, något som ofta glöms när det gäller skrollmakeri. Ändå är kalligrafi en enkelt och ekonomisk hobby att börja med. Allt man behöver är kalligrafipenna, papper, en linjal och en blyertspenna. Sedan är det bara att knalla till biblioteket, fråga efter en bok om kalligrafi och sedan sätta igång och börja öva.

Några råd när det gäller kalligrafipennor, man behöver inte beställa en fjäderpenna som det första man gör. Det finns billiga kalligrafipennor med filtspets som man kan prova sina första bokstavsformer med. Ett märke som är bra är Staedlers Calligraphy Pigment Liner. Nummer 2 är en ganska bra spetsbredd att börja med. Tycker man att detta är något man vill fortsätta att hålla på med så kan sedan avancera till reservoarpenna med metallspets, Osmiroid och Schaeffer är två bra märken. Bredd på spets beror på vilken storlek på bokstäverna man vill ha. Så ett paket där man får en penna och en 3-4 spetsar kan vara ett bra köp att börja med.

Sedan har vi pappret. Det ska vara glatt och inte suga upp fukt för mycket fukt. Baksidan på akvarellpapper funkar men inte någon skrovlig framsida. Vanligt linjerat papper går ganska bra att öva på men det finns särskilt kalligrafipapper att köpa i block. Vill man ha finare saker ska man se till att det är Hot press kvalitet, som ger akvarellpapperet en glattare yta och ska det vara illuminationer så ska det vara ett tjockare papper, minst 180 g (papperstjocklek mäts i vikt).

Linjal behöver man för att rita up stödlinjer vilket man gör med blyertsen, det är bättre med en hårdare spets eftersom linjerna blir svagare och blir lättare att suddas bort bara man inte har tryckt pennan i pappret för hårt. Ett litet tips, om man har svårt för att få bokstäverna raka så kan det vara värt att även rita upp svaga vertikala linjer. Jag har hittat en jättebra hemsida på nätet där man kan generera linjerat kalligrafipapper med millimeterprecision på <http://www.scribblers.co.uk/cgi/gridlines.perl>

Sedan finns det en grej som heter en AMES Lettering Guide som är en plastbit med hål i som hjälper en att beräkna den korrekta radavståndet.

Vilken stil ska man öva på? Tja, gotisk stil eller Textura Quadrata som det heter, användes med mindre variationer från 1100-talet t.o.m. 1400-talet. Vissa anser att detta är en svår stil eftersom den i huvudsak består av jämna, raka streck. Oftast rekommenderas Humanist Antikva som är grunden till vårt moderna bokstavsstil och som uppfanns i Italien på början av 1400-talet, men den är inte lika användbar som Textura. En annan rund stil som man kan prova på är Uncial och/eller Halvuncial. Dessa användes för sådana verk som bok of Kells och Bok of Lindisfarne, alltså till vad som populärt kallas för den "Celtiska" stilen med knutborder etc. Man ska sträva efter att försöka få kalligrafin att passa med illuminationen. "Celtiska" knutborder med Textura ser bara fel ut. Det är inte fel att lära sig fler stilar efterhand. Man har hittat yrkesprov från yrkeskalligrafer från 13-1400-talet där de visar vilka olika stilar de kan.

Kalligrafi är även lite inne som hobby så det finns lite studiecirkel här och där som kan vara till hjälp.

Så, kila iväg till biblioteket så hittar du säkert något som kan hjälpa dig komma igång. En sak ska man komma ihåg, i varje bok där en författare lär ut olika stilar som de har skrivit så är denna stil deras tolkning. Så bli inte förvirrad om då lånar flera böcker och en stil med samma namn ser lite annorlunda ut. De medeltida kalligrafierna skrev inte helt lika. Välj istället en bok med den variant som du tycker mest om och håll dig sedan till den varianten, alla fall inom en skriven text.

Två bra böcker som kompletterar varandra mycket bra är :

David Harris,

Boken om kalligrafi ("The Art of Calligraphy")

Rabén Prisma, 1995

ISBN: 91-518-2832-4

Och

Gaynor Goffe & Anna Ravenscroft

Kalligrafiskolan : En steg-för-steg guide i bokstävernars underbara värld ("Calligraphy School")

Köneman, 1999

ISBN: 3-8290-2225-5

Harris boks styrka ligger i den stora mängd alfabet och de tvåfärgade bokstäverna som gör det mycket lätt att se hur bokstäverna ska formas. Den tar dock inte upp så mycket av det tekniska vilket Goffes bok gör. I Kalligrafiskolan finns det massor om papperskvalité, hur man hanterar doppena, övningar etc. Däremot är fokuseringen ganska modern och hon tar inte med så många alfabet. Tyvärr är dessa böcker svåra att få tag på svenska men många bibliotek har köpt in Harris bok. Har man tur så har ens lokala bokhandel något kvar av Goffes bok och ofta kostar den under en hundring, ser man den är det bara att slå till.

En annan bok som är välkänd inom kalligrafikretsar är Maragreta Hoas bok *Kråkfötter Kan Bli Skönskrift : Kalligrafi För Nybörjaren* senast utgiven 1998. Om man tycker ovanstående böcker är för överväldigande så ska man välja den här. Den är enkel och kan fås för 104:- från Adlibris (frakt inräknat)

<http://www.adlibris.se/shop/product.asp?isbn=9163033224>

För de som känner att de inte längre är på nybörjarnivån och som vill gå ett steg längre i autenticitet så vill jag rekommendera Michelle P. Browns & Patricia Lovetts bok "The Historical Sourcebook for Scribes", Toronto University Press 1999, ISBN 0-820-4720-3 Förutom att den handlar om kalligrafistilar före 1600-talet så är det unika med den att den går igenom hur man analyserar original kalligrafin via foton och kopior så att man kan göra sin egen tolkning. Den verkar inte finnas på något svenskt bibliotek men Adlibris har den för 293:- (frakt inräknat) på

[http://www.adlibris.se/shop/search_result.asp?mscssid=AMR6FWH6PG9U8MEBAX9T
PC507W1VD819](http://www.adlibris.se/shop/search_result.asp?mscssid=AMR6FWH6PG9U8MEBAX9TPC507W1VD819)

Till sist en bra svensk hemsida, <http://www.kalligrafi.com>, de har artiklar och länkar och t.o.m. en brevkurs!